

Michał Stachowicz
Walery Eljasz-Radzikowski

230. ROCZNICA INSUREKCJI KOŚCIUSZKOWSKIEJ 1794

WOJSKO POLSKIE KOŚCIUSZKI

Maria Konopnicka

ROK KOŚCIUSZKOWSKI (1794)

O ty wielki roku,
Kościuszkowski roku,
wybłysnąłeś ty jak zorza,
z naszych klęsk pomroku!

Gasły nam z kolei
gwiazdy w burz zawiei,
tyś zaświecił nad narodem,
jak jutrznia nadziei!

Bez walki, bez trudu,
dokonałeś cudu,
połączyłeś dłonie bratnie
i szlachty – i ludu!

Połączyłeś dłonie
ku kraju obronie,
obudziłeś bohaterów
w Litwie i Koronie.

Wstałeś w imię Boga,
zadziwiłeś wroga,
poznał w tobie ten lud kmiecy,
jak ojczyzna droga!

O ty wielki roku,
Kościuszkowski roku,
dotąd ciebie wspominają
starzy, ze łązą w oku!

Michał Stachowicz, Walery Eljasz-Radzikowski

WOJSKO POLSKIE KOŚCIUSZKI W ROKU 1794

pod redakcją
Tadeusza Skoczka

Maciejowice, Warszawa 2024

Autorzy tekstów
Małgorzata Karolina Piekarska i Tadeusz Skoczek

Reprint wydawnictwa

Wojsko Polskie Kościuszki w roku 1794.

16 tablic obejmujących 105 figur z natury rysowanych przez Michała Stachowicza, Malarza Krakowskiego, który żył za czasów Kościuszki. Podług materiałów zebranych przez Władysława Bartynowskiego kopiował K. Wawrosz. Z dodaniem 6 tablic rysowanych podług źródeł współczesnych przez Walerego Eljasza. Ogółem 22 tablice z dokładnymi objaśnieniami. Podług wiarygodnych źródeł opracował Bolesław Twardowski, Poznań, nakładem Księgarni Katolickiej, 1894 - s. 91,

z Biblioteki Naukowej Muzeum Niepodległości
(sygn. 6673)

POLSKA FUNDACJA KOŚCIUSZKOWSKA

ISBN 978-83-67398-64-0

Wydawnictwo Muzeum Niepodległości
(identyfikator wydawnictwa naukowego 42 700)
al. Solidarności 62; 00-240 Warszawa
wydawnictwo@muzn.pl
tel. 22 826 90 91 w. 41

Wojsko Tadeusza Kościuszki

W roku Tadeusza Kościuszki ogłoszonym przez Samorząd Województwa Mazowieckiego z okazji 230. rocznicy Insurekcji (1794–2024), wiele imprez organizujemy wspólnie z Polską Fundacją Kościuszkowską. Galeria Malarstwa Historycznego, nieposiadająca stałego miejsca ekspozycji, w oczekiwaniu na przysposobienie tzw. działobitni w twierdzy Cytadela Warszawska, organizuje wystawy w różnych miejscach Warszawy i Mazowsza. Staramy się też o środki na zakupy – ostatnio na kolekcję znakomitych grafik Mariana Kratochwila (1906–1997), artysty kresowego, tworzącego po II wojnie światowej na emigracji. Liczba wystaw Galerii zbliża się do czterdziestki. Przypomnijmy tytuły ostatnich ekspozycji, zaprojektowanych przez Małgorzatę Karolinę Piekarską – kierowniczkę Działu Zbiorów: „Wiara i Nadzieja na zesłaniu” w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej (17 września 2024 – 10 stycznia 2025); Hakob Mikayelyan, Grażyna Kostawska, Piotr Szałkowski, „Od Raclawic (1794) do Radzimina (1920)” w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 w Radzyminie, Oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie (17–31 lipca 2024) oraz w Gminnym Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji w Długosiodle (1–17 września 2024); „Wszystko gra. As bierze raz. Z kartami w niewoli i na wolności”, Warszawa, Galeria Brama Bielańska (10–23 maja 2024); „Wszystko gra. Szach i mat. Szachy w drodze do Niepodległości”, X Pawilon Cytadeli Warszawskiej (17 maja – 23 sierpnia 2024).

W październiku na terenie Warszawy i Mazowsza organizujemy kolejne, już 41. Międzynarodowe Sympozjum Kościuszkowskie. Garwolin, Sobolew, Żelechów, a nade wszystko Maciejowice – jak co roku – będą gościć wykładowców z Polski i Europy, może nawet uda się przyjechać gościom z Białorusi, z terenów związanych z urodzeniem i młodością Tadeusza Kościuszki. Leszek Marek Krześniak, prezes Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej zorganizował w roku 230-lecia Insurekcji już wiele ważnych koncertów, sesji popularno-naukowych i wystaw. Oprócz wyżej wymienionych były także ekspozycje przedstawiające portrety ludzi tradycji kościuszkowskiej, wystawy pocztówek i telegramów z motywami przypominającymi Naczelnika i jego działalność na obu półkulach, artefakty związane z Górą Kościuszki w Australii i kulturą Tadeusza Kościuszki przez Aborygenów.

Rocznice Insurekcji Warszawskiej (17 kwietnia 2024) przypomniano wielkim wydarzeniem plenerowym – przemarszem 230-metrowej, biało-czerwonej flagi sprzed pomnika Tadeusza Kościuszki do Grobu Nieznanego Żołnierza i dalej do Muzeum Niepodległości, gdzie odbyła się konferencja „230. rocznica powstania na Mazowszu”. Podobne marsze przygotowano przy okazji narodowego święta Stanów Zjednoczonych i Francji, krajów tak bardzo związanych z działalnością Tadeusza Kościuszki. Warto wspomnieć ostatnią wystawę przygotowaną przez dr. L. M. Krześniaka,

która miała doskonale podsumowanie wypowiedziane przez wicepremiera polskiego rządu podczas tradycyjnego Święta Ludowego w Proszowicach. Władysław Kosiniak-Kamysz w okolicznościowym przemówieniu, wydrukowanym później w katalogu wystawy *Od Raclawic do Radzimina*, powiedział:

„Nowoczesny naród polski swoją tożsamość tworzył na polach bitew. Od zarańia dziejów orężem zdobywać musieliśmy własną niezależność, suwerenność i wolność. Tendencje obywatelskie niesłyszane przyspieszenie zdobyły od czasów Insurekcji Kościuszkowskiej, kiedy naczelnik tego powstania sięgnął po warstwy chłopskie. Od Bitwy pod Raclawicami, gdzie szalę zwycięstwa przechylili kosynierzy, Tadeusza Kościuszkę nazywano chłopskim królem”.

Tadeusz Kościuszko przywdziewając krakowską sukmanę zawarł ścisły związek braterstwa z chłopami, którzy stanęli z nim ramię w ramię. Te wydarzenia sprzed 230 lat dały impuls do tworzenia narodu świadomego swoich praw i obowiązków. Wiktoria raclawicka dała początek kształtowania się naszego narodu w oparciu o wszystkich obywateli: szlachtę, mieszczaństwo i chłopów. Był to proces długotrwały, burzliwy i bardzo trudny.

Zwieńczony został wielkim zwycięstwem pod Radzyminem, zwanym „Cudem nad Wisłą”. Prawdziwie staliśmy się wtedy wspólnotą narodową – wszyscy mieszkańcy zaczęli być gospodarzami swojego państwa – Polski. Stanęli do jej obrony z Wincentym Witosem na czele. Wygraliśmy wolność naszej Ojcowizny, naszej Ojczyzny i naszej Europy. Od tej historycznej daty – 15 sierpnia 1920 roku – możemy mówić, że jesteśmy stąd, że to nasza ziemia, nasz matecznik. Z tej ziemi wyrastają nasze korzenie.

Prezentując niewielki albumik związany z wojskiem Tadeusza Kościuszki, pragniemy jeszcze raz zaakcentować jubileuszowe uroczystości. Wydawnictwo przewidziane jest do nieodpłatnej prezentacji w szkołach Mazowsza oraz placówkach oświatowych noszących imię Naczelnika. Nakład podobnej edycji, wydrukowanej staraniem Wydawnictwa Napoleon V (2016) jest już wyczerpany.

Musimy wciąż przypominać o dokonaniach Tadeusza Kościuszki. Przy okazji reprintsu *Wojsko Polskie Kościuszki 1794* prezentujemy też w eseju Małgorzaty Karoliny Piekarskiej twórców tych kilkunastu tablic.

Tadeusz Skoczek

Małgorzata Karolina Piekarska

Muzeum Niepodległości w Warszawie

ORCID: 0000-0002-6551-6839

Wojsko Polskie Kościuszki 1794

Tadeusz Kościuszko jest bohaterem narodowym, który doczekał się niezliczonych wizerunków, a także obrazów przedstawiających jego żołnierskie dokonania. Artystami, którzy chętnie go przedstawiali byli zarówno Michał Stachowicz (1768–1825) jak i Walery Eljasz-Radzikowski (1841–1905). To oni ilustrowali m.in. jego przysięgę na rynku w Krakowie, gdy Naczelnik powstania powiedział: „Ja, Tadeusz Kościuszko, przysięgam w obliczu Boga całemu Narodowi Polskiemu, iż powierzonej mi władzy na niczyj prywatny ucisk nie użyję, lecz jedynie jej dla obrony całości granic, odzyskania samowładności Narodu i ugruntowania powszechnej wolności używać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Syna Jego”. Tymi słowami rozpoczął powstanie przeciwko Rosjanom, nazwane później Insurekcją Kościuszkowską.

Nic więc dziwnego, że obaj artyści są autorami tablic do publikacji zatytułowanej *Wojsko Polskie Kościuszki 1794*, wydanej w 1894 roku w stulecie Insurekcji Kościuszkowskiej, a przygotowanej przez archeologa, antykwarium, bibliofila, kolekcjonera i numizmatyka – Władysława Bartynowskiego (1832–1918), zaś opracowanej przez historyka Bolesława Twardowskiego (1856–1932).

Michał Stachowicz jest autorem opublikowanych w książce szesnastu tablic, na których znalazło się sto pięć figur żołnierzy, namalowanych przez artystę z natury. Stachowicz – uczeń Franciszka Ignacego Molitora (1741–1794) i Kazimierza Mołodzińskiego (ok. 1750–1795) – był od 1787 roku członkiem cechu malarzy krakowskich, uczył rysunku w liceum Św. Barbary, udzielał się też w Towarzystwie Naukowym Krakowskim, ale co najważniejsze, był członkiem Komitetu Budowy Kopca Kościuszki¹. Artysta ten nie tylko żył w czasach Kościuszki, ale przede wszystkim znał Kościuszkę i prawdopodobnie był obecny podczas składania przez niego słynnej przysięgi na krakowskim rynku, zamieszkiwał bowiem w Krakowie przy ulicy Grodzkiej, a więc w pobliżu. Jego rysunki stanowią wierne odbicie nie tylko stroju i broni, jakie posiadało ówczesne wojsko, ale nawet twarzy przedstawianych postaci i to zarówno samego Kościuszki, jak i towarzyszących mu oficerów.

¹ Stachowicz Michał, [w:] *Encyklopedia Krakowa*, Wyd. 2 zm. i rozsz., t. 2, Kraków 2023, s. 478-479.

Rysunki Stachowicza skopiował dla potrzeb publikacji Karol Wawrosz (1860–?), który studiował malarstwo w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie, ale od 1879 roku pracował dla Władysława Bartynowskiego jako rysownik. Nic więc dziwnego, że to on na zlecenie swojego pryncypała przygotował rysunki Stachowicza do druku.

Z kolei Walery Eljasz-Radzikowski (1841–1905), którego tablic znalazło się w książce sześć, z czego jedna stanowi otwierającą publikację i można traktować ją jak tytułową, to także twórca krakowski. Absolwent Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie oraz Akademii Monachijskiej jest jednym z bardziej znanych dziewiętnastowiecznych ilustratorów, o niezaspokojonych ambicjach malarskich. Jan Reyhman w słynnej książce *Peleryna, ciupaga i znak tajemny* zwracał uwagę, że ze spisanych przez Eljasza wspomnień wynika, iż uważał się on za artystę „równego talentem Matejce, Brandtowi czy Gersonowi, ba, nawet ich przewyższającego, niesłusznie pokrzywdzonego i odsuniętego na boczny tor wskutek pokątnych protekcji i intryg”². Do historii sztuki przeszedł jednak jako wybitny ilustrator, którego prace zdobią wiele historycznych publikacji drugiej połowy XIX wieku. Jedną z najsłynniejszych jest wydana jeszcze przed studiami w Monachium, zatytułowana *Ubiory ludu dawnej Polski*³. Była to pierwsza publikacja z dziedziny kostiumologii, w której Walery Eljasz stał się wkrótce specjalistą. Rysunki, które wykonał dla potrzeb tego i następnych wydawnictw, pomogły nie tylko jemu, ale również innym, wybitnym malarzom historycznym w malowaniu dawnych strojów na obrazach przedstawiających dzieje Polski. Kostiumologiczne prace Eljasza cechuje przede wszystkim wierność w odtwarzaniu realiów, dokładność w najmniejszych szczegółach, a przede wszystkim oparcie się wyłącznie na historycznych materiałach źródłowych⁴. Dlatego wybór Walerego Eljasza jako drugiego artysty, którego prace miały ozdobić publikację, wydaje się logiczny.

Dwadzieścia dwie kolorowe tablice zostały w książce dokładnie opisane na przeszło dziesięciu stronach, a informacje zostały sporządzone m.in. na podstawie opowieści naocznych świadków, które zebrał Bartynowski. To z nich dowiadujemy się, dlaczego na tablicy nr 2 przedstawiającej namiot Kościuszki, widzimy rozesłaną słomę – tak wyglądało łóżko naczelnika powstania. Opisy pozwalają poznać nie tylko nazwiska przedstawianych postaci, ale czasem całe dialogi, toczące się między pokazanymi bohaterami lub ich pierwowzorami. Na przykład opis tablic 11–14, które przedstawiają włościan, został wzbogacony o historie udziału chłopstwa w Powstaniu Kościuszkowskim, okraszone patriotycznymi sformułowaniami sprowadzającymi się do tego, że oddawanie życia za ojczyznę jest ich obowiązkiem. Zaś fakt,

² J. Reyhman, *Peleryna, ciupaga i znak tajemny*, Kraków 1988, s. 122.

³ W. Eljasz-Radzikowski, *Ubiory ludu dawnej Polski*, nakład J. Bensdorfa, Kraków 1862.

⁴ Większość tego typu prac znajduje się w Muzeum Narodowym w Krakowie, które ma w swoich zbiorach także Raptularze Walerego Eljasza.

iż wielu z nich dosłużyło się stopni oficerskich, znalazł odzwierciedlenie w rysunkach Stachowicza, który przedstawiał ich z „godną wiernością artystyczną”⁵.

Na rysunkach Stachowicza niektóre postaci są większe, a inne mniejsze. Przygotowujący publikację do druku Bartynowski nie zdecydował się na ujednoczenie proporcji postaci i nie zlecił tego Wawroszowi. Wyjaśnił czytelnikom, że „mając oryginały Stachowicza w ten sposób rysowane, nie chcieliśmy podejmować się pomniejszania, aby przy przerysowywaniu nie zatracić, a przynajmniej nie przeinaczyć typowych twarzy, które po większej części Stachowicz wiernie z natury kopiował. Nierówność tychże figur nie dobrze wygląda, lecz spodziewamy się, że nam to za złe poczytane nie zostanie, gdzie chodzi bowiem o wierność historyczną, tam często strona estetyczna ustąpić musi”⁶.

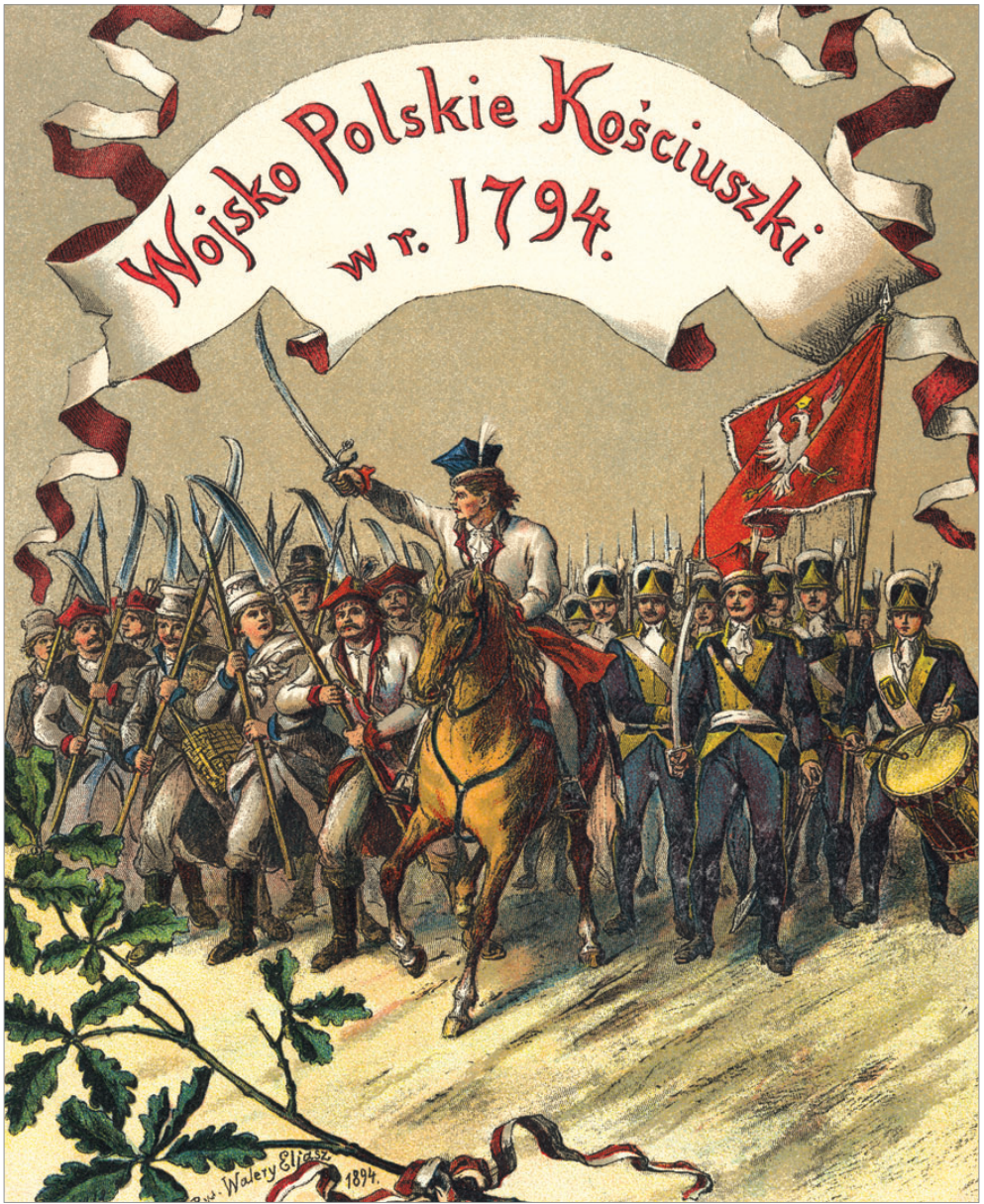
Z kolei rysunki Walerego Eljasza wykonane zostały przez artystę z zachowaniem jednolitych proporcji. Jego praca otwierająca publikację, zawierająca w przechodzącej w kartusz wstędze tytuł książki – *Wojsko Polskie Kościuszki 1794*, w sposób oczywisty zdradza treść publikacji. Natomiast namalowana na jej dole gałązka dębowa, przepasana biało-czerwoną wstążką, stanowi symbol wytrzymałości kościuszkowskiej armii.

W przedmiotowej publikacji oprócz dwudziestu dwóch tablic obu artystów znalazły się również trzy czarno-białe ryciny autorstwa Walerego Eljasza-Radzikowskiego, zdobiące rozdział pt. *Krótki pogląd na ruchy wojsk Kościuszkowskich*. Pierwsza z nich – na stronie 33 publikacji – przedstawia Tadeusza Kościuszkę galopującego na koniu nad trupem żołnierza. Nie jest to praca opatrzona tytułem ani też sygnowana, ale stylistycznie spójna z pozostałymi, które Walery Eljasz podpisał. Na stronie 46 znajduje się ilustracja pt. *Wjazd Dąbrowskiego do Bydgoszczy*, a na stronie 48 – *Bitwa pod Maciejowicami* z podtytułem: *Kościuszko usiłuje powstrzymać pierzchającą konnicę*.

Wojsko Polskie Kościuszki 1794 to wspaniały przykład publikacji, której celem jest nauka historii poprzez ilustracje. Można dzięki niej poznać umundurowanie, rodzaje broni, a także oznaczenie stopni wojskowych. A wszystko dlatego, że autorami rysunków są dwaj wspaniali artyści, znający osobiście Kościuszkę – Michał Stachowicz oraz Walery Eljasz-Radzikowski, wybitny specjalista od ubiorów i umundurowania.

⁵ *Wojsko Polskie Kościuszki 1794*, Poznań 1894, s. 8.

⁶ *Wojsko Polskie Kościuszki 1794*, Poznań 1894, s. 85.

Walery Eljasz-Radzikowski, *Wojsko Polskie Kościuszki w roku 1794*

1.
M. Stachowicz rysował z natury.

2. 3.
K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

4. 5. 6.
Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 1.

1. Filip Lichocki, prezydent miasta Krakowa. 2. Stanisław Mieroszewski. 3. Fran. Xawery Korwin Wyszkowski, jenerał. 4. Adjutant Kościuszki. 5. Tadeusz Kościuszko. 6. Żołnierz na odwachu.

1.
M. Stachowicz rysował z natury.

2.
K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 2.

1. Jenerał Henryk Dąbrowski i 2. Tadeusz Kościuszko, w obozie przed namiotem.

1.

2.

3.

4.

5.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 3.

1. i 4. Oficerowie z brygady Biernackiego. 2. Jenerał Kniaziewicz. 3. Jenerał sztabowy.
5. Żołnierz z regimentu jenerała Wodzickiego.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 4.

1. Żołnierz z regimentu № 6. 2. Żołnierz z regimentu № 3. 3. Żołnierz z regimentu jenerała Raczyńskiego.
4. Żołnierz z regimentu królowej Jadwigi. 5. Oficer z regimentu № 3. 6. Oficer z regimentu № 6.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 5.

Żołnierze z regimentu № 2 generała Wodzickiego, na czatach.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 6.

Żołnierze z regimentu № 9 jenerała Raczyńskiego.

1.

M. Stachowicz rysował z natury.

2.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

3.

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

4.

Tablica 7.

1. Żołnierz z regimentu № 8 jenerała Potockiego. 2. Żołnierz z regimentu jenerała Raczyńskiego.
3. Żołnierz z regimentu Czapskiego. 4. Żołnierz z regimentu № 1 królowej Jadwigi.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 8.

Artylerzyści z załogi krakowskiej.

1.
M. Stachowicz rysował z natury.

2.
K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

3. 4. 5.
Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 9.

1. i 2. Oficerowie sztabowi konno. 3. i 5. Strzelcy wojska regularnego z regimentu jenerała Wodzickiego.
4. Strzelec z regimentu jenerała Czapskiego.

1.

M. Stachowicz rysował z natury.

2.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 10.

1. Trębacz z brygady Wielkopolskiej. 2. Żołnierz z brygady Wielkopolskiej.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Nasładownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica II.

1. i 5. Kosynierzy z województwa Sandomierskiego. 2. Kosynier z okolicy Krakowa. 3. Tadeusz Kościuszko.
4. Adjutant Kościuszki. 6. Kurp z okolic Ostrołoki.

1.

2.

3.

4.

5.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 12.

1. Kosyńier z okolic Krakowa. 2. i 3. Żołnierze z gwardyi municypalnej miasta Krakowa uzbrojeni w karabiny.
4. Kosyńier z województwa Sieradzkiego. 5. Kosyńier z województwa Sandomierskiego.

M. Stachowicz rysował z natury.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 13.

Włościanie z batalionu kosynierów Krakowskich, uzbrojeni w kosy i siekiery.

M. Stachowicz rysował z natury.

1.

K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

2.

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 14.

1. Grenadyer Krakowski. 2. Włóścianin posunięty na stopień oficera.

1.
M. Stachowicz rysował z natury.

2. 3.
K. Wawrosz kop.
(Naśladownictwo zastrzeżone.)

4.
Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 15.

1. Jan Kiliński w mundurze województwa mazowieckiego: kontusz ciemno szafirowy, guziki żółte z literami X. M. żupan słomianego (pallie) koloru i obszepli. 2. Dobosz z regimentu jenerała Wodzickiego. 3. i 4. Ułani z brygady Madalińskiego.

1. Walery Eljasz rysował. 2. Naśladownictwo zastrzeżone. 3. Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu. 4.

Tablica 17.

1. Jenerał Madaliński. 2. Chorąży kawaleryi narodowej. 3. Jenerał Dąbrowski. 4. Jenerał Jasiński.

1.

Walery Eljasz rysował.

2.

Naśladownictwo zastrzeżone.

3.

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 18.

Kawalerya: 1. Narodowa. 2. Ułany. 3. Dragony.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Walery Eljasz rysował.

Naśladownictwo zastrzeżone.

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 19.

1. 2. i 7. Piechota z pułku Wodzickiego. 3. Piechota z pułku Działyńskiego. 6. Strzelcy Dembowskiego.
8. Fizyliery Sierakowskiego.

Walery Eljasz rysował

Naśladownictwo zastrzeżone.

Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 20.

Artyleria wojska regularnego podczas powstania Kościuszki.

1. Walery Eljasz rysował

2. (Naśladownictwo zastrzeżone.)

3. 4. 5. 6. Nakład Księgarni Katolickiej w Poznaniu.

Tablica 21.

1. Oficer kosynierów. 2. 5. i 6. Kosynierzy. 3. Pikinier. 4. Chorąży trzymający chorągiew batalionu kosynierów krakowskich.

Spis treści:

Tadeusz Skoczek, Wstęp. *Wojsko Tadeusza Kościuszki* str. 5

Małgorzata Karolina Piekarska, *Wojsko Polskie Kościuszki 1794* str. 7

Ilustracje:

Walery Eljasz-Radzikowski, *Wojsko Polskie Kościuszki w roku 1794* str. 11

Michał Stachowicz, Tablice 1 – 16.....str. 12–27

Walery Eljasz-Radzikowski, Tablice 17 – 21.....str. 28–32

Seria wydawnicza PRZYPOMNIENIA pod redakcją Tadeusza Skoczka

1. Wacław Sieroszewski, *Józef Piłsudski*, [Wyd. oryg. Departament Wojskowy NKN, Piotrków Trybunalski 1915], wstęp i komentarze Jolanta Załączny, Oficyna Wydawnicza ASPRA JR, Warszawa 2018;
2. Adam Mickiewicz, *Ballady i romanse*, [Reprint, wyd. oryg. Józef Zawadzki, Wilno 1822], Wydawnictwo Attyka, Kraków 2022;
3. J. Grabcie (Józef Dąbrowski), *Powstanie Styczniowe 1863–1864*, [Reprint, wyd. oryg. J. Mortkowicza, Warszawa 1921], Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023;
4. August Sokołowski, *Powstanie Styczniowe 1863–1864*, [Reprint, wyd. oryg. Franciszka Bondego, Wiedeń 1913], Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023;
5. Mieczysław Gawlik, *Powstanie Styczniowe*, [Reprint, wyd. oryg. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Lwów 1925], Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023;
6. *Wojciech Bogumił Jastrzębowski. Polak – prekursor zjednoczenia Europy*, [zawiera m.in. reprint *Konstytucji dla Europy*], redakcja i tekst Tadeusz Skoczek et al., Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023;
7. Lucjan Żeligowski, *Bitwa pod Radzyminem*, [Reprint rozdziału z publikacji *Wojna w roku 1920. Wspomnienia i rozważania*, Instytut Badania Najnowszej Historii Polski, Warszawa 1930], wprowadzenie *Bitwa pod Radzyminem we wspomnieniach obrońcy* Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Radzymin – Warszawa 2023;
8. Władysław Orkan, *Wskazania*, [Reprint, wyd. oryg. Związek P.N.S.P. i Związek Podhalan, 1930], Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2024;
9. Wojciech Skuza, *Kumac. Poemat chłopski o roku 1794*, [Reprint, wyd. oryg. Dom Ludowy „Wisła”, Kraków 1933], posłowie Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2024;
10. Michał Stachowicz, Walery Eljasz-Radzikowski, *Wojsko Polskie Kościuszki w roku 1794*, [Reprint, wyd. oryg. Księgarnia Katolicka, Poznań 1894 - s. 91], wstęp i redakcja Tadeusz Skoczek, esej historyczny M. K. Piekarska, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2024.

Koordinacja pracy redakcyjnej

Janina Tomczyk

Administracja

Dorota Dobrońska

Promocja

Dorota Panowek

DTP

Wojciech Jelonek

ISBN 978-83-67398-64-0

Wydawnictwo Muzeum Niepodległości

(identyfikator wydawnictwa naukowego 42 700)

al. Solidarności 62; 00-240 Warszawa

wydawnictwo@muzn.pl

tel. 22 826 90 91 w. 41

Realizacja poligraficzna

Wydawnictwo ATTYKA

Nakład 200 egz.

Patroni medialni:

Partner:

Muzeum Niepodległości w Warszawie
jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Mazowieckiego

ISBN 978-83-67398-64-0